

Sygn. akt II Cz 430/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący - SSO Ireneusz Płowaś

Sędziowie - SO Janusz Kasnowski

SO Aurelia Pietrzak (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2013 r. w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko Spółdzielni(...)z siedzibą w B.,

o zwolnienie spod egzekucji

na skutek zażalenia powoda na postanowienie o kosztach procesu i kosztach sądowych zawarte w punkcie 2 (drugim) i 3 (trzecim) postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 11 kwietnia 2013 r., sygn. akt I C 29/13

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie:

a) poprzez uchylenie punktu 2. (drugiego),

b) w punkcie 3. (trzecim) w ten sposób, że nakazać pobrać od pozwanej Spółdzielni (...) z siedzibą w B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kwotę 689 zł (sześćset osiemdziesiąt dziewięć złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych nieuiszczonych przez powoda,

2. zasądzić od pozwanej Spółdzielni (...) z siedzibą w B. na rzecz powoda kwotę 30 zł (trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt II Cz 430/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w sprawie z powództwa (...) Bank S.A. z siedzibą w W. przeciwko Spółdzielni (...)z siedzibą w B. o zwolnienie spod egzekucji i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz nakazał pobranie od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kwoty 344,50 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu.

W uzasadnieniu wskazał, że powódka wniosła o zwolnienie spod egzekucji udziału 51% w pojeździe marki R. (...) nr rej. (...), nr nadwozia (...), rok produkcji (...) oraz udziału 51% w pojeździe marki C. (...), nr rej. (...), nr nadwozia (...), rod produkcji (...), zajętych na wnioszek pozwanego – wierzyciela w sprawie egzekucyjnej i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu.

Powódka wskazała, że pojazdy te stanowiły zabezpieczenie umów kredytowych zawartych z dłużnikiem - M. B. na podstawie umów o przewłaszczenie na zabezpieczenie. Na ich podstawie powódka objęła 49%, a dłużnik 51% we współwłasności. W związku z wypowiedzeniem umów kredytowych, upływem okresu wypowiedzenia i brakiem spłaty należności opisane pojazdy stały się w całości własnością powódki.

Pismem z dnia 17 stycznia 2013 r. powódka zwróciła się do wierzyciela o zwolnienie od egzekucji przewłaszczonych na jej rzecz pojazdów. Kopię pisma przesłano również do komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki kosztów procesu według norm przepisanych, wskazując, że w odpowiedzi na ten wniosek zwróciła się do komornika sądowego o ograniczenie zajęcia ruchomości (w tym przedmiotowych pojazdów) objętych współwłasnością do udziałów należnych dłużnikowi i zwolnienie spod zajęcia udziałów mu nienależnych. Podkreśliła, że z treści pozwu wynika, że kopia wniosku z dnia 17 stycznia 2013 r. została również skierowana do komornika. W związku z tym, wysłane następnie do komornika przez pozwaną pismo o zwolnienie udziałów od egzekucji powinno, w jej ocenie, doprowadzić do umorzenia w całości postępowania egzekucyjnego co do spornych ruchomości.

W piśmie z dnia 3 kwietnia 2013 r. powódka cofnęła powództwo i podtrzymała żądanie zasądzenia od pozwanej kosztów procesu. Wskazała, że komornik postanowieniem z dnia 27 lutego 2013 r. umorzył postępowanie egzekucyjne z zajętych, spornych pojazdów.

Zażalenie na postanowienie złożyła dłużniczka wnosząc o jego uchylenie w całości.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Powódka cofnęła skutecznie pozew, a przytoczone przez nią okoliczności, zwłaszcza fakt umorzenia egzekucji co do spornych pojazdów, wskazywały, że cofnięcie pozwu zgodne było tak z przepisami prawa, jak i zasadami współżycia społecznego.

W ocenie Sądu I instancji, pozwana nie dała podstaw do wytoczenia powództwa. W odpowiedzi na wniosek powódki o zwolnienie ruchomości spod egzekucji skierowała bowiem do komornika żądanie zwolnienia od zajęcia udziałów w ruchomościach nienależących do dłużnika i komornik w wykonaniu owego pisma umorzył postępowanie egzekucyjne co do spornych pojazdów w całości. Ponadto pismo pozwanej z żądaniem zwolnienia od zajęcia zostało doręczone także powódce, która tym samym posiadała wiedzę, że pozwana nie zamierza kierować egzekucji do ruchomości niestanowiących własności dłużnika. Zdaniem Sądu Rejonowego, zarzut powódki o nieprecyzyjności przedmiotowego pisma, nie może być uznany za zasadny, ze względu na fakt, że powódka jest profesjonalnym podmiotem na rynku finansowym i jej decyzje niezależnie od posiadania, bądź nie, reprezentacji prawnej winne opierać się na dobrej znajomości tak obowiązujących przepisów prawa, jak i stosowanej praktyki postępowania.

Z uwagi na powyższe Sąd I instancji uznał, że pozwana wygrała proces i należy jej się zwrot kosztów od strony powodowej. Pozwana spełniła bowiem w istocie żądanie powódki jeszcze przed wytoczeniem procesu, a oceny tej nie zmienia fakt, że do formalnego umorzenia postępowania doszło po tej chwili.

W punkcie 3 postanowienia Sąd Rejonowy nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kwotę 344,50 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 zez zm., dalej określanej jako: ustawa). W niniejszej sprawie powódka nie uiściła opłaty od pozwu w kwocie 689 zł, jednakże Sąd nadał już sprawie bieg rozpoznając wniosek o zabezpieczenie powództwa. W tej sytuacji brak było podstaw do zwrotu pozwu. W związku z cofnięciem pozwu bezprzedmiotowym pozostawało zawieszenie postępowania jako rygor nieuiszczenia tejże opłaty. Zważywszy zatem na fakt, że zgodnie z treścią art. 79 ust. 1 pkt 3a ustawy powódce należałby się zwrot połowy opłaty od cofniętego pozwu, do rozliczenia pozostawała kwota 344,50 zł, którą Sąd Rejonowy nakazał pobrać od powódki.

Zażalenie na postanowienie złożyła powódka, zaskarżając je w części, tj. w punkcie 2 dotyczącym zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kwoty 2417 zł tytułem kosztów postępowania oraz w punkcie 3 w przedmiocie nakazania pobrania od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kwoty 344,50 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu.

Powódka wniosła o zmianę punktu 2 postanowienia poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania w kwocie 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, ewentualnie uchylenie punktu 2 w całości i nieobciążanie powoda kosztami procesu oraz o zmianę punktu 3 postanowienia poprzez nakazanie pobrania od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Bydgoszczy kwoty 344,50 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, a także zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzuciła naruszenie przepisu postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, mianowicie art. 98 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie przez Sąd I instancji, iż powódka nie jest stroną wygrywającą sprawę, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że powódka winna być uznana za wygrywającą niniejsze postępowanie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w przedmiocie kosztów postępowania i opłaty od pozwu opierało się na błędnym przyjęciu, iż pozwana nie dała podstaw do wytoczenia powództwa.

Zgodnie z art. 841 k.p.c., osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Jeżeli dłużnik zaprzecza prawu powoda, należy oprócz wierzyciela pozwać również dłużnika. Powództwo można wnieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych.

Bezspornym jest, że przed wytoczeniem powództwa powódka skierowała do pełnomocnika pozwanego wnioski o zwolnienie należących do niej ruchomości spod egzekucji. Pismo to (sporządzone w dniu 17 stycznia 2013 r.) zostało wysłane również bezpośrednio do pozwanego oraz organu egzekucyjnego. W jego treści wprost stwierdzono, że umowy kredytowe, których zabezpieczenie stanowiły ww. ruchomości zostały wypowiedziane, co zgodnie z § 3 umowy przewłaszczenia (załączonej do pism) oznacza, iż powódce przysługuje prawo własności w całości. Pisma zawierały również pouczenie, że w razie nieuwzględnienia wniosku powódka będzie zmuszona dochodzić swoich praw na drodze postępowania sądowego. Powódka w piśmie tym zwróciła się do pozwanego z prośbą o nadesłanie odpowiedzi w terminie 3 dni za pośrednictwem poczty oraz faksem.

Nieprawdą jest, że w odpowiedzi na wniosek powódki pozwany zwrócił się do organu egzekucyjnego o umorzenie egzekucji z w/w ruchomości. Ze zwrotnych potwierdzeń odbioru (k. 12-13) wynika, że zarówno pozwany, jak i jego pełnomocnik odebrali pismo powódki w dniu 18 stycznia 2013 r., zaś wniosek pełnomocnika pozwanego skierowany do organu egzekucyjnego opatrzony jest datą 16 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska pozwanego, że doszło do zwykłej omyłki pisarskiej, gdyż z przedłożonej przez niego książki nadawczej jednoznacznie wynika, że swój wniosek nadał w urzędzie pocztowym właśnie w dniu 16 stycznia 2013 r., a zatem w czasie, kiedy nie miał jeszcze informacji, iż ruchomości stały się w całości własnością powódki. Na brak takiej wiedzy wskazuje również treść samego pisma oraz odpowiedzi na pozew (k. 51-52, 59). Uprawnionym jest zatem twierdzenie, że pozwany nie podjął działań zmierzających do wyłączenia spod egzekucji ruchomości stanowiących w całości własność powódki. Tym samym powódka była zmuszona do wytoczenia powództwa z uwagi na upływ terminu z art. 841 § 3 k.p.c., co znamienne uczyniła to w ostatnim dniu, z którym ten termin upływał. Ponadto powódka nie uiściła opłaty od pozwu, którym to zabiegiem dała pozwanemu więcej czasu na podjęcie stosownych czynności. Pozwany nie skorzystał jednak z możliwości ugodowego rozwiązania sporu.

Zgodnie z art. 98 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zgodnie z bardzo aktualnym poglądem wyrażonym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2013 r. (IV CZ 8/13), który to pogląd Sąd Okręgowy w pełni podziela, w wypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Jednakże dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykaże, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 k.p.c.) pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę.

W ocenie Sądu Okręgowego, w przedmiotowej sprawie, na podstawie opisanych powyżej okoliczności i przywołanych przepisów, powód wykazał, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia jego praw. W konsekwencji uzasadnionym jest odstępstwo od ogólnej normy i obciążenie kosztami postępowania oraz nieuiszczonej opłaty od pozwu pozwanego, czego wyrazem jest zmiana dokonana w punkcie 1 sentencji (art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c.

Na marginesie należy zwrócić uwagę, iż orzeczenie Sądu Rejonowego z dnia 11 kwietnia 2013 r. dotyczy tylko pozwanej Spółdzielni, nie został w nim ujęty drugi pozwany M. B..